

## **Rapport préliminaire à la soutenance de thèse de madame Magdalena Cabaj**

Madame Magdalena Cabaj présente un travail de très grande qualité autour de ce qu'elle appelle l'écriture intersexuée. Son travail se construit à partir de plusieurs sites. D'abord une ouverture historique qui situe bien les textes dont elle parle. Durant les Lumières, que l'hermaphrodisme apparaisse comme « irrationnel » est intéressant. Ce n'est pas l'adjectif qu'on n'aurait pu spontanément mobiliser pour le qualifier. Ensuite, et surtout, l'époque contemporaine, celle qui émerge à partir des années 1990. Madame Cabaj montre qu'il existe deux types de discours antagoniste à propos de l'intersexe. D'abord celui du Dr. John Money, qui représente la voie/la voie de la science. Ensuite le contre-discours de l'*Intersex Society of North America*. Madame Cabaj rappelle qu'il y aurait entre 0,0018% et 1,7 % de la population américaine qui serait concernée – soit autant que les roux. Le postulat original de Madame Cabaj est que l'écriture autobiographique fait émerger des représentations qui diffèrent du discours social dominant. Elle sélectionne trois auteurs qui constituent l'armature de sa thèse : Thea Hillman, Hida Victoria et Aaron Apps, qui écrivent tous les trois des autobiographies autour de leur expérience de l'intersexe. Madame Cabaj montre que l'intersexualité déstabilise la bi-catégorisation de genre sans impliquer une tri-catégorisation pour autant.

Le travail de Madame Cabaj est inspiré par les approches bioéthiques, féministes et *queer*, par le livre important que Viola Amato publie en 2016 et qui est le premier à interroger de façon complexe l'intersexualité aux USA – et par la « somapoétique d'Anna Lebkowska qui montre comment l'expérience du corps intersexué s'exprime et se construit dans des textes. Le corps est alors mobilisé à la fois comme une catégorie interprétative et comme un outil de recherche en capturant les expériences intersexuelles dans les textes et en les liant aux expériences intersexuelles réelles. L'un des aspects les plus intéressants de la

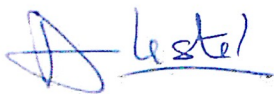
thèse de Madame Cabaj est sa volonté ferme *de ne pas définir*, suivant en cela l'exemple de Cixous et se référant aux exigences d'intelligibilité que discute Butler.

La thèse de Madame Cabaj s'organise autour de deux volets (L'effacement et l'émergence) et de trois chapitres fondamentaux (Sexe, Texte et Sexte).

L'effacement se réfère à la stratégie d'apprivoisement de l'hermaphrodite.

L'émergence aux nouvelles façons de conceptualiser l'intersexualité. « Sexe » évoque les stratégies de normalisation initiées par John Money. « Texte » compare le livre de Thea Hillman et celui de Hida Victoria. Ces deux chapitres discutent les effets d'auto-description et d'autodéfinition des personnes intersexuées. « Sexte », enfin, analyse l'intersubjectif et l'historique dans les deux livres de Aaron Arp.

Madame Cabaj finit sa thèse avec une discussion remarquable sur les rapports potentiels entre « post humanisme » et « intersexualité » et se demande s'il est possible de parler d'écriture d'intersexuée comme on parle d'écriture féministe avec Cixous. Madame Cabaj défend la thèse, forte et remarquable, selon laquelle la personne intersexuée occupe au 21<sup>e</sup> siècle la place de la femme au 20<sup>e</sup> siècle. Elle essaie entre autres tentatives intéressantes de penser l'intersexualité dans le cadre d'une différence post humaniste qui ne hiérarchise pas mais enrichit au contraire la société. L'axe de ce travail exemplaire repose le déplacement du désordre à la diversité. L'ouverture de Madame Cabaj sur l'intersexualité dans la science-fiction ouvre des perspectives postdoctorales qui s'avèrent d'ores et déjà fascinantes. En conclusion, c'est un très bon travail prêt à être soutenu publiquement.



Dominique Lestel,

Maitre de conférences (HDR, Classe Exceptionnelle).

ENS- Paris

## Recenzja pracy doktorskiej Magdaleny Cabaj

Magdalena Cabaj poświęciła swoją niezwykle wysokiej jakości rozprawę doktorską tematowi, który nazywa pisarstwem interseksualnym (*écriture intersexuée*). Praca ta skonstruowana jest na wielu płaszczyznach. Najpierw wstęp historyczny dobrze sytuuje omawiane teksty. W epoce Oświecenia za interesujący należy uznać fakt, że hermafrodytyzm jest postrzegany jako zjawisko irracjonalne. Nie jest to przymiotnik, który przychodzi od razu na myśl, gdy definiujemy to zjawisko. Następnie Magdalena Cabaj analizuje przede wszystkim czasy współczesne, począwszy od lat 90. Pokazuje, że istnieją dwa antagonistyczne dyskursy odnośnie do interseksualności. Pierwszy to reprezentowany przez Johna Moneya dyskurs naukowy. W opozycji do niego pozostaje Intersex Society of North America. Magdalena Cabaj przypomina, że interseksualność dotyczy pomiędzy 0,0018 a 1,7 procent populacji amerykańskiej – tyle samo jest w tym społeczeństwie ludzi o rudych włosach. Magdalena Cabaj wychodzi z założenia, że z pisarstwa autobiograficznego wyłaniają się reprezentacje interseksualności, który różnią się od obowiązującego dyskursu społecznego. Wybiera trzech autorów, których twórczość stanowi szkielet jej pracy. Są to: Thea Hillman, Hida Vioria i Aaron Apps, którzy opisują swoje doświadczenia związane z interseksualnością. Magdalena Cabaj pokazuje, że interseksualność destabilizuje bi-kategoryzację płci, nie implikując jednak trój-kategoryzacji.

Praca Magdaleny Cabaj jest inspirowana podejściem bioetycznym, feministycznym i queer, opublikowaną w 2016 ważną publikacją Violi Amato, która jest pierwszą złożoną analizą zjawiska interseksualności w Stanach Zjednoczonych oraz „somapoetyką” Anny Łebkowskiej, która pomaga pokazać, jak doświadczenie ciała interseksualnego tworzy się i wyraża w tekstach. Ciało zostaje przywołane zarówno jako kategoria interpretacyjna jak i

narzędzie badań, które łączy doświadczenia interseksualne opisane w analizowanych tekstach z doświadczeniami realnymi. Jednym z najbardziej interesujących aspektów pracy Magdaleny Cabaj jest jej mocne postanowienie nie-definiowania, w czym podąża za Cixous i odwołuje się do wymogów inteligibilności omawianych przez Butler.

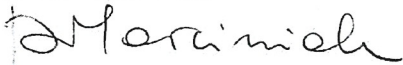
Praca Magdaleny Cabaj składa się z dwóch części (*Wymazywanie* i *Wyłanianie*) i trzech rozdziałów: „Płeć” (*Sexe*), „Tekst” (*Texte*) i „Sexte” (*Sexte*). Wymazywanie odnosi się do strategii osvajania hermafrodyty/a. Wyłanianie - do nowych sposobów konceptualizowania interseksualności. „Płeć” dotyczy strategii normalizacji, zapoczątkowanej przez Johna Moneya. „Tekst” porównuje książki Thei Hilman i Hidy Vilorii. Te dwa rozdziały analizują efekty opisanego i zdefiniowania interseksualności przez osoby interseksualne. Rozdział trzeci, „Sexte”, analizuje intersubiektywność i kontekst historyczny w dwóch książkach Aarona Apsa.

Magdalena Cabaj kończy swoją rozprawę niezwykle ważną dyskusją na temat potencjalnych relacji pomiędzy posthumanizmem a interseksualnością. Autorka zastanawia się, czy jest możliwe, aby mówić o pisarstwie interseksualnym (*écriture intersexuée*), tak jak Cixous mówi o pisarstwie kobiecym (*écriture féminine*). Magdalena Cabaj broni niezwykle istotnej tezy, wedle której osoba interseksualna zajmuje w XXI wieku miejsce, które zajmowała kobieta w wieku XX. Między innymi interesującymi wątkami, podejmuje próbę przemyślenia pojęcia interseksualności w perspektywie posthumanistycznej różnicy, która nie hierarchizuje, ale wzbogaca społeczeństwo. Osią tej wzorowej rozprawy jest przemieszczenie nieporządku (*désordre*) do różnorodności (*diversité*).

Końcowe refleksje o interseksualności w tekstach science-fiction otwierają kierunki badań fascynująco zapowiadającego się stażu post-doktorskiego. Podsumowując, jest to bardzo dobra praca, gotowa do publicznej obrony.

Potwierdzam zgodność powyższego tłumaczenia z oryginałem.

Agnieszka Marciniak



Tłumaczka i lektorka języka francuskiego (Instytut Francuski w Warszawie)